

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az ítéltábla dr. Döme Balázs ügyvéd által képviselt **I.r és II.r felpereseknek** a Horváth és Horváth Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Horváth Gábor ügyvéd) által képviselt **alperes** ellen **vagyoni és nem vagyoni kártérítés** iránt indított perében, a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 2009. február 4. napján kelt P.20.924/2006/39. számú ítéletével szemben az alperes által 40. és 41 sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, a II.r felperesnek a nemvagyoni kártérítés iránti keresetét egészében elutasítja.

Az alperes által az államnak fizetendő feljegyzett kereseti illeték összegét 54.000,- (Ötvennégyezer) Ft-ra leszállítja, az állam által viselendő feljegyzett kereseti illeték összegét pedig 846.000,- (Nyolcszáznegyvenhatezer) Ft-ra felemeli.

Az alperest az állam javára szakértői költség címén marasztaló ítéleti rendelkezést mellőzi, megállapítva, hogy a 37.950,- (Harminchétezer-kilencszázötven) Ft állam által előlegezett szakértői költséget az állam viseli.

Az alperest a felperesek párfogó ügyvédje javára 200.000,- (Kettőszázezer) Ft elsőfokú perköltségben marasztaló ítéleti rendelkezést mellőzi.

A felperesek párfogó ügyvédjének munkadíját az elsőfokú eljárásra 50.000,- (Ötvenezer) Ft-ban állapítja meg. Felhívja a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság Gazdasági Hivatalát, hogy a párfogó ügyvédi díjat utalja ki az ellátmány terhére dr. Döme Balázs párfogó ügyvéd részére.

Az I.r felperest 250.000,- (Kettőszázötvenezer) Ft, a II.r felperest 500.000,- (Ötszázezer) Ft elsőfokú perköltség 15 napon belüli megfizetésre kötelezi az alperes javára.

A II.r felperes az alperesnek 15 napon belül 55.000,- (Ötvenötezer) Ft másodfokú perköltséget, az alperes az államnak - az APEH Nyugat-dunántúli Regionális Igazgatósága Illeték Főosztálya felhívására - 70.300,- (Hetvenezer-háromszáz) Ft feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket köteles megfizetni.

A felperesek párfogó ügyvédjének munkadíját a másodfokú eljárásra 25.000,- (Huszonötezer) Ft-ban állapítja meg.

Felhívja a Győri Ítéltábla Gazdasági Hivatalát, hogy a párfogó ügyvédi munkadíjat utalja ki dr. Döme Balázs párfogó ügyvéd részére. 180.800,- (Egyszáznyolcvanezer-nyolcszáz) Ft feljegyzett fellebbezési illetéket és az első és másodfokú eljárásra megállapított párfogó ügyvédi munkadíjat az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s:

A megyei bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletben az I.r felperes nemvagyoni kártérítés iránti keresetét elutasította.

Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II.r felperesnek 3.000.000,- Ft nemvagyoni kártérítést, és ennek 2006. január 18-tól a kifizetésig járó törvényes késedelmi kamatát. A II.r felperes fentieket meghaladó nemvagyoni kártérítés iránti keresetét elutasította.

Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II.r felperes javára vagyoni kártérítésként 2.246.864,- Ft elmaradt jövedelmet, továbbá 2009. február hónaptól kezdődően minden hónap 25-i lejáratával havi 80.000,- Ft összegű baleseti járadékot. A baleseti járadék vonatkozásában kimondta, hogy az ítélet fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható. A II.r felperesnek a fentieket meghaladó baleseti járadék iránti keresetét elutasította.

Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I-II.r felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak vagyoni kártérítésként 303.380,- Ft-ot, továbbá kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II.r felperesnek 75.600,- Ft vagyoni kártérítést, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Kötelezte az alperest, hogy az állam javára fizessen meg 395.200,- Ft feljegyzett eljárási illetéket azzal, hogy a további 504.800,- Ft feljegyzett illetéket az állam viseli. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg 37.950,- Ft szakértői költséget a megyei bíróság költségvetési elszámolási számlájára. Kötelezte továbbá, hogy 15 napon belül fizessen meg az I-II.r felperesek párfogó ügyvédje részére 200.000,- Ft perköltséget.

Ítélete indokolásában megállapította, hogy a felperesek 2005. január 14-én az I.r felperes által vezetett személygépkocsival közlekedési balesetet szenvedtek.

A balesetet okozó gépjárműre a kötelező felelősség-biztosítási szerződés az alperessel került megkötésre.

A baleset következtében az I.r felperes testi sérülésként az arc zúzódását, az orr felületes sérülését, a nyaki gerinc rándulását és húzódását, a mellkas zúzódását, valamint szárapocscsont-törést szenvedett el, és csuklóján, valamint a kezén nyílt seb keletkezett.

A II.r felperes testi sérülésként a térd zúzódását szenvedte el, a fején nyílt seb keletkezett és mellkasi sérülések érték. A II.r felperes a nyaki gerinc ostorcsapásos mechanizmusra visszavezethető károsodását szenvedte el, mely több éven keresztül perzisztáló tüneteket eredményez, amihez szédülés, látászavar, beszédzavar, egyensúlyi zavar, erő kifejtési zavar, és a kezek ügyetlensége járul, magas lefolyású depresszióval társulva. Fiatal korát tekintve

ez az állapot nem értékelhető véglegesnek, javulás remélhető, és a pszichés állapotában is javulás érhető el, de lehetséges az állapot makacs fennmaradása, vagy akár romlása is.

A bíróság megállapítása szerint a balesetet követő egy héttel a II.r felperesnél fejfájásos panaszok, zsibbadás, émelygés lépett fel. Megkezdődött később a fizioterápiás kezelése, majd 2005. májustól koncentrációs zavarok és olvasási nehézségek miatt pszichiátriai kezelésre is szorult. A baleset óta rosszul alszik éjszakánként, sokszor felébred, nappal hamar elfárad, sokat fáj a feje, és mindkét térde, valamint ujjai görcsölnek.

Az ítéleti tényállás szerint a II.r felperes a baleset előtt a "A" Zrt-nél állt alkalmazásban, és bár 2005. májusában ismét munkába állt, de egészségi állapota miatt nem volt képes sem a korábbi, sem a későbbi felajánlott könnyebb munkát ellátni. Egészségügyi alkalmatlanság miatt 2007. január 5-i időpontra rendes felmondással munkáltatója megszüntette munkaviszonyát. 2007. január 10-től a munkaügyi központnál regisztrált álláskeresőként nyilvántartásba vették, de munkalehetőséget nem tudtak neki felajánlani. 2006. szeptember 26-tól 2007. szeptember 25-ig közgyógyellátásra való jogosultságot állapítottak meg javára, havi 6.340,- Ft összegű gyógyszerkeretre, és évi 6.000,- Ft összegű eseti gyógyszerkeretre. 2008. május 14-étől havi 26.710,- Ft összegű rendszeres szociális járadékban részesült.

A bíróság megállapítása szerint az alperes az I.r felperessel 2005. augusztus 24-én, a II.r felperessel 2006. január 18-án egyezség elnevezéssel írásbeli megállapítást kötött a nemvagyonai kárigény rendezésére. A megállapodások szerint az alperes az I.r felperesnek 500.000,- Ft-ot, a II.r felperesnek 2.000.000,- Ft-ot fizetett ki. A kárösszeg megállapításánál figyelembe vették a baleset testi és pszichikai következményeit, a károsult életkorát, az életmódbeli hátrányos változásokat, a károsultnak a balesetben való vétlenségét és a kialakult bírósági gyakorlatot. A felperesek a megállapodás szerint úgy nyilatkoztak, hogy az egyezség a méltányos érdekekkel megegyező, kényszerítő körülmény az aláírását nem befolyásolta, és minden további nemvagyonai kárigényükről lemondtak, beleértve az egyezség megtámadásának jogát is. A megállapodás tartalmazta azt is, hogy a II.r felperesnél az alperes orvosszakértőjének véleménye szerint a baleseti eredetű munkaképesség csökkenés mértéke 20 %, míg I.r felperesnél baleseti eredetű munkaképesség csökkenés nem maradt vissza.

A megállapított tényállás szerint a II.r felperes rokkantsági nyugdíj iránti igénye azzal az indokkal nyert jogerős elutasítást, hogy munkaképesség-csökkenésének mértéke 50 %-os.

A II.r felperes 2005. február 9-én a "B" Takarékszövetkezettel kölcsönszerződést kötött. A kölcsönfelvétellel járó kamat és költség mindösszesen 134.940,- Ft volt. 2006. október 16-án a "C" Zrt-vel kötött kölcsönszerződést, a kölcsönösszeg kamata 65.376,- Ft volt. 2006. december 9-én az I.r felperes kötött a "C" Zrt-vel kölcsönszerződést, a kölcsön kamata 110.992,- Ft volt. 2007. január 25-én a II.r felperes ismét kölcsönszerződést kötött a "C" Zrt-vel, a kölcsön kamata 103.064,- Ft volt.

A bíróság megállapította, hogy 2005. augusztus és 2007. január között a II.r felperes 43.900,- Ft összegű munkáltatói étkezési hozzájárulást nem kapott meg, 2006. májusa és 2006. szeptember 26. közötti öt hónapra számítva pedig a havi 6.340,- Ft összegű gyógyszerköltség alapulvételével 31.700,- Ft gyógyszerköltség-térítéshez nem jutott hozzá.

2005. január 14. és 2009. január 31. között az alperes által meg nem térített II.r felperesi elmaradt jövedelem 2.246.864,- Ft volt.

A megyei bíróság ítélete indokolásában mindenekelőtt utalt arra, hogy az alperesi biztosító felelőssége a 190/2004. (VI.8.) Korm. rendelet rendelkezésein alapszik. A Pp. 164.§ (1) bekezdése és a Ptk. 339.§ (1) bekezdésére való hivatkozással pedig kifejtette, hogy a felpereseket terhelte a bizonyítási kötelezettség a jogellenség, a kár és a kettő között fennálló okozati összefüggés tekintetében. Az alperest ezzel szemben a kimentő felelősségi bizonyítás terhelte.

Kiemelte az elsőfokú bíróság, hogy az alperes összecszerűségében nem tette vitássá a felperesek vagyoni kárigényét.

A bíróság szerint a nemvagyoni kárigény tekintetében kötött megállapodás a Ptk. 240. § (3) bekezdésében meghatározott egyezségnek felelt meg, melyet a felek eredménnyel nem támadhatnak meg olyan körülményre vonatkozó tévedésre hivatkozással, amely közöttük vitás volt, vagy amelyet bizonytalannak tartottak, még akkor sem, ha az egyezség megkötése után előkerült bizonyítékokkal a vitát, bizonytalanságot el lehetett volna hárítani. Ezzel kapcsolatosan utalt az EBH.2006.1403. számú, az EBH.2007.1689. számú, az EBH.2005.1304. számú, a BH.1996.47. számú, a BDT.2000.286. számú, valamint a BDT. 2006.1464. számú eseti döntésekre. A kifejtettek alapján úgy foglalt állást, hogy az I.r felperes az egyezségi megállapodás érvényességét nem teheti vitássá, ezért az I.r felperes nemvagyoni kárigényét elutasította, ugyanakkor a II.r felperes egyezség megtámadására irányuló kereseti kérelmét megalapozottnak ítélete, utalva arra, hogy az alperes orvosszakértőjének véleménye alapján a baleseti eredetű munkaképesség- csökkenés mértéke 20 %-ban került meghatározásra. Az egyezség megkötésekor ez a mérték nem volt vitás és nem volt bizonytalannak tartott, ugyanakkor később megállapítást nyert, hogy nem felelt meg a tényleges munkaképesség csökkenésnek. A II.r felperes tehát nem a felek között vitás, vagy bizonytalannak tartott körülményben való tévedésre alapította kérelmét. A II.r felperesnek a Ptk. 210.§ (1) illetőleg (3) és (4) bekezdésére alapított megtámadása során azt kellett bizonyítania, hogy az egyezségkötés során annak lényeges tartalmát illetően az alperes őt megtévesztette, vagy tévedését az alperes okozta, illetve felismerhette.

Az elsőfokú bíróság az egyezségben már figyelembe vett körülményeken túl a 20 %-os munkaképesség-csökkenés helyett 50 %-os mértékű munkaképesség-csökkenést értékelve mindösszesen 5.000.000,- Ft összegű nemvagyoni kárigény tekintetében ítélte megalapozottnak a felperes követelését. A már kifizetett 2.000.000,- Ft elszámolásával 3.000.000,- Ft erejéig adott helyt a keresetnek.

A megyei bíróság a Ptk. 355. § (3), a 356.§ (1) és a 357. § (2) bekezdése alapján bírálta el a II.r felperesnek a kereset-, illetve jövedelemvesztés alapján előterjesztett követelését, kiemelve, hogy a per során bizonyítást nyert, hogy a II.r felperes a baleset miatt bekövetkezett egészségi állapot romlása miatt nem tudja a munkáját ellátni, és azóta sem tud munkát vállalni. Azt is igazolta a II.r felperes, hogy melyik időszakban milyen összegű ellátásban részesült, ennek következtében az alperes által vitássá nem tett kimutatás alapján a 2009. január 31-ig terjedő időre a jövedelem kiesés 2.246.864,- Ft-ban, míg 2009. februárjától havi 80.000,- Ft összegű járadékban került meghatározásra.

A megyei bíróság álláspontja szerint 2005. augusztusa és 2007. januárja között a II.r felperes a 43.900,- Ft összegű munkáltatói étkezési hozzájárulásban azért nem részesült, mert a baleset miatt munkahelyén nem tudott megjelenni munkavégzésre alkalmas állapotban. Ezen túlmenően - az igazságügyi orvosszakértői vélemény szerint is - a II.r felperes a baleset miatt különféle gyógyszerek szedésére kényszerült. 2006-ban azonban öt hónapra számítva mindösszesen 31.700,- Ft összegű gyógyszerköltség térítéshez nem jutott hozzá, ezért a bíróság a fenti - a balesettel okozati összefüggésben álló - vagyoni kárigények tekintetében alaposnak ítélte a II.r felperes keresetét.

A bíróság megállapította, hogy a balesetben az I-II.r felperesek gépjárműve totálkáros lett, ez a körülmény indokolta egy másik gépjármű megvásárlását, ehhez a szükséges pénzügyi forrást a felperesek a takarékszövetkezettől felvett kölcsönből tudták biztosítani. A kölcsön kamata olyan indokolt és a balesettel okozati összefüggésben álló kiadás, amire az alperes kártérítési felelőssége kiterjed.

Ugyancsak megalapozottnak ítélte a felperesek követelését a II.r felperes által felvett pénzkölcsönnel kapcsolatosan felmerülő kamatkiadások tekintetében, megállapítva, hogy ezen kölcsönügyletekre a II.r felperes kieső, de az alperes által meg nem térített jövedelme pótlására volt szükség. Nem ítélte ugyanakkor megalapozottnak az I.r felperesnek az általa a "C" Zrt-től felvett kölcsön kamatai tekintetében előterjesztett kártérítési igényét.

A perköltségviseléssel kapcsolatos rendelkezések indokolása körében az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a nemvagyoni kártérítés körében a kárösszeg megállapítása fokozott mértékben bírói mérlegeléstől függ. Ilyen körülmények között a Pp. 81.§ (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel indokolt a marasztalási összeggel (és a nem pervesztes összeggel) arányban álló perköltség megállapítása. Erre figyelemmel - az I-II.r felperes által igényelt vagyoni és nemvagyoni kárigényt nyilvánvalóan eltúlzottnak nem ítélve - az alperest a mindösszesen 6.585.844,- Ft pertárgyérték erejéig megítélt kereseti követelés után 395.200,- Ft kereseti illeték állam javára való megfizetésére kötelezte.

Ugyancsak az alperest kötelezte a szakértői bizonyítással kapcsolatosan felmerült 37.950,- Ft állam javára való megfizetésére. Álláspontja szerint, ugyanis ezen költség amiatt merült fel, mert az alperes vitatta a II.r felperesnek a balesettel okozati kapcsolatban álló testi és lelki sérüléseit. A fentieket meghaladóan az állam által előlegezett illeték viseléséről a felperesek személyes költségmentességére figyelemmel rendelkezett.

Az alperes fellebbezésében kérte, hogy az ítéletábra a megyei bíróság ítéletét változtassa meg, a 134.940,- Ft-ot meghaladó marasztalás tekintetében mind a vagyoni, mind a nemvagyoni kártérítési követelést utasítsa el. Kérte a perköltség összegének a pervesztesség arányában való meghatározását, továbbá a felpereseknek a másodfokú perköltség megfizetésére kötelezését.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában nem jelölte meg, milyen alapon adott helyt a II.r felperes egyezség megtámadására irányuló kereseti kérelmének. Hangsúlyozta, hogy a felpereseket az alperes nem tévesztette meg, mindössze a gyakorlatának megfelelően orvosszakértőt kért fel a felperesek balesettel okozati összefüggésben keletkezett sérüléseinek megállapítására. Ez a vélemény csak belső használatra szolgál, nem a felperesek tájékoztatására volt hivatott. Utalt arra is, hogy az

alperesi szakértő véleményét a munkaképesség-csökkenés tekintetében a II.r felperes nem fogadta el, csatolta ezzel kapcsolatosan a felperesi levelezést.

A BH.2006.47. és az EBH.2007.1689. számú eseti döntésekre hivatkozással kifejtette, hogy az egyezség nem támadható meg olyan körülményre vonatkozó tévedés miatt, amelyet a felek az egyezség megkötésekor bizonytalannak tartottak.

Kiemelte, hogy a nemvagyoni kártérítés mértékének meghatározása során egyébként sem kizárólag a balesetből származó munkaképesség-csökkenés mértéke bír relevanciával, az egyéb személyi tényezők megfelelő értékelésére is szükség van. Az pedig nem nyert bizonyítást, hogy az össz-szervezeti munkaképesség-csökkenésen belül milyen arányt képvisel a balesetből eredő munkaképesség csökkenés.

A II.r felperes vonatkozásában nem lett volna mellőzhető pszichológus szakértő kirendelése, ennek hiányában az sem nyert kétséget kizáróan bizonyítást, hogy a II.r felperes pszichológiai problémái a balesetre vezethetők-e vissza.

Mindemellett a Ptk. 236. § (1) bekezdésében foglaltakra utalással kifejtette, hogy a megtámadási kereset elkésett, hisz amennyiben a II.r felperes valóban tévedésben volt, úgy erről legkésőbb 2006. május 9-én az OOSZI szakvéleményből már tudomást szerezhetett. Ehhez képeset 2007. július 7-én jegyzőkönyvbe foglalva támadta meg a szerződést a Veszprém Megyei Bíróság előtt.

Álláspontja szerint megállapítható, hogy a II.r felperes sérülései nem, illetve nem kizárólag a balesettel okozati összefüggésben keletkeztek, így a baleseti járadék megállapítása is megalapozatlan, illetve eltúlzott.

Megítélése szerint a keresetkiesésre irányuló követelés sem jogalapját, sem összecszerúságát tekintve nem bizonyított. Az elsőfokú bíróság utóbbi tekintetében tévesen hivatkozott az alperes elismerő nyilatkozatára, ugyanis 2007. szeptember 3-i és 2008. szeptember 25-i ellenkérelmében az alperes levezette, hogy 2006. szeptember 16. napjáig a II.r felperes keresetvesztését nem szenvedett el, a 2008. december 3-án kelt előkészítő iratban az alperes kizárólag a 2006. szeptember 16-át követő időszakra fogadta el a keresetkiesés összegét.

Alapítan a fogyasztási kölcsönökkel kapcsolatosan előterjesztett felperesi kereset is, hisz nem nyert bizonyítást, hogy a kölcsönök felvételére a baleset következtében szorultak rá, arra is figyelemmel, hogy a szerződések megkötésére - a 2005. februári kölcsön kivételével - az összesen 2.500.000,- Ft összegű nemvagyoni, és 232.396,- Ft vagyoni kártérítés felvétele után került sor.

A fellebbezés támadta a perköltséggel kapcsolatos rendelkezéseket is, hangsúlyozva, hogy a bíróságnak a pervesztesség arányában kellett volna az alperest perköltségfizetésre köteleznie. A felperesek javára megítélt összeg mellett a 21.000.000,- Ft-os pertárgyértéket nem lehet nem nyilvánvalóan eltúlzottnak minősíteni, különösen I.r felperes tekintetében, aki a nemvagyoni károk körében 100 %-ban pervesztésnek minősül.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték. Hangsúlyozták, hogy 2007. január 8-án kelt a munkaügyi bíróság ítélete, ebből vált ismerté a II.r felperes számára az 50 %-os mértékű munkaképesség-csökkenés. A megtámadási határidő megállapítása körében tehát nem az alperes által hivatkozott 2006. május 9-i időpont az irányadó. Kifejtették, hogy a II.r felperes számára az egyezség megkötésekor a munkaképesség-csökkenésének mértékét 20 %-ban megállapító alperesi szakvélemény volt

ismert. Az alperes a II.r felperest arról tájékoztatta, hogy egészségi állapota végleges. Később vált számára ismertté a romló állapota, majd később következett be munkahelyének elvesztése is.

Az alperes fellebbezése részben, az alábbiak szerint alapos.

Az ítéletábra mindenekelőtt kiemeli, hogy a megyei bíróságnak a felperesek keresetét részben elutasító döntése, és az alperest 134.940,- Ft és járulécai erejéig a felperesek, mint egyetemleges jogosultak javára vagyoni kártérítés megfizetésére kötelező rendelkezése fellebbezés hiányában a Pp. 228. § (4) bekezdése értelmében jogerőre emelkedett, így ezen rendelkezések felülbírálatára nem képezte a másodfokú eljárás tárgyát.

A megyei bíróság a per eldöntéséhez szükséges körben lefolytatta a bizonyítási eljárást, a megfellebbezett rendelkezések alapjául szolgáló tényállást a peradatok okszerű mérlegelése útján állapította meg. Az abból levont jogi következtetéssel az ítéletábra túlnyomórészt egyetértett.

Az alperes fellebbezésében a II.r felperes keresetvesztésre (jövedelem-kiesésre) alapított kártérítési igényének teljes elutasítását kérte. Ezzel szemben megállapítható, hogy az igény jogalapja a Ptk. 356.§ (1) bekezdésében foglaltak szerint fennáll, hisz a II.r felperes munkaképessége a baleset folytán csökkent, és a baleset után keresete a baleset előtti keresetét neki fel nem róható okból nem éri el. A beszerzett szakértői vélemények helyes értékelése útján állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a II.r felperes munkaképesség-csökkenése össz-szervezeti szempontból 50 %-os mértékű. Kétségtelen ugyan, hogy a munkaképesség-csökkenés kialakulásában bizonyos sorsszerű megbetegedések is szerepet játszanak, ugyanakkor ítéleti bizonyossággal megállapítható az, hogy a baleseti sérülései hiányában a II.r felperes - ahogy a balesetet megelőzően is - a korábbi munkakörét maradéktalanul el tudná látni. Ebből következően az alperes kártérítési felelőssége az 50 %-os munkaképesség-csökkenés folytán bekövetkezett kár erejéig fennáll. Az ítéletábra etekintetben csupán utal az immár több évtizede töretlen bírói gyakorlatra (BH.1978.519. és BH.2008.146.).

A felperes munkaviszonya a baleset során elszenvedett sérülések folytán kialakult egészségromlása következtében szűnt meg. A II.r felperes azt is bizonyította, hogy a baleset utáni keresete neki fel nem róható okból nem éri el a baleset előtti keresetét. Munkaképesség-csökkenése 50 %-os mértékű, ugyanakkor igazolta, hogy megmaradt munkaerejének hasznosítására irányuló törekvése önhibáján kívül nem vezetett eredményre, a munkaügyi központ munkalehetőséget a II.r felperesnek nem tudott felajánlani (24. számú irat). Erre figyelemmel a II.r felperes alappal támaszt igényt a baleset előtti és a baleset utáni tényleges keresetének teljes különbözetére (Pk.45. számú kollégiumi állásfoglalás).

Mindezek alapján helytállóan foglalt állást az elsőfokú bíróság akként, hogy a II.r felperes igényt tarthat az elmaradt keresetének a társadalombiztosítási ellátásokkal csökkentett összegére.

Az alperest ezen a jogcímen marasztaló ítéleti rendelkezés összecszerűsége tekintetében sem alapos a fellebbezés. A 33. sorszám alatt benyújtott előkészítő iratban a II.r felperes a 2005. január 14. és 2006. április 30. közötti időszakra kiterjedő igényét - a korábbi 17. számú

előkészítő irat számozással jelölt pontjaira utalással - egyértelműen, azok összecszerülésére is kiterjedően fenntartotta. A megyei bíróság által a 34. számú végzésben az alpereshez intézett felhívás teljes körűen kiterjedt a felperes által a 33. számú beadványban pontosított igény összegére. A felhívásra az alperes úgy nyilatkozott, hogy a felperes által előterjesztett keresetkiesés számításait egy esetleges marasztalás esetére elfogadja (36. számú előkészítő irat). Tévesen hivatkozik az alperes fellebbezésében arra, hogy elismerő nyilatkozata csupán a 2006. szeptember 16-át követő időszakra előterjesztett igényre vonatkozik.

Az elsőfokú bíróság az alperes ezen elismerő nyilatkozatára alapította az összecszerülés tekintetében döntését. Az alperes a másodfokú eljárás során a marasztalás összecszerülését alappal nem teheti vitássá.

A fellebbezés a felperesek által felvett pénzügyi kölcsönök költségei és kamatai, továbbá a II.r felperes gyógyszerköltségei és elmaradt étkezési hozzájárulása körében - miután az összecszerülés tárgyában elismerő nyilatkozatot tett (34. sz. jegyzőkönyv) - az alperest kártérítés megfizetésére kötelező ítéleti rendelkezéseknek csupán jogalapját vitatta. Az ítélet az alábbiakra figyelemmel az elsőfokú bíróság döntését és indokait maga is osztotta, csupán az alábbiakat emeli ki.

A perben meghallgatott tanúk nyilatkozatai ("D", "E", "F" - 18. számú jegyzőkönyv, "G", "H", "I", "J" - Ajkai Városi Bíróság Pk.50.661/2007/2. számú, az iratok közt 25. sorszám alatt található jegyzőkönyv) kétséget kizáróan alátámasztják, hogy a felperesek vagyoni és jövedelmi viszonyai a baleset (a II.r felperes munkaviszonyának megszűnése, a felperesek gépjárművének megrongálódása) következtében jelentősen megromlottak. Anyagi helyzetük esetenként a mindennapi szükségletek kielégítését is veszélyeztette. Ez a körülmény és a pénzügyi helyzetétől felvett kölcsönök jelentősnek nem minősülő összege megfelelően igazolja, hogy azok felvétele a megélhetésük biztosítása céljából indokolt volt. Az ezzel kapcsolatosan felmerülő kárakat tehát alappal érvényesítik.

A peradatok azt is alátámasztják, hogy a II.r felperes munkáltatójától az irányadó időszakban a perben érvényesített összegű étkezési hozzájárulásban részesült volna, amennyiben a balesetből kifolyólag nem vesztette el a korábbi munkakörének betöltéséhez szükséges munkaképességét. Ennek megtérítésére tehát a Ptk. 355.§ (4) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel alappal tart igényt.

A II.r felperes a baleset következtében olyan egészségromlást szenvedett, mely nem vitatottan indokoltá tette a különböző gyógyszeres kezelések igénybevételét. Ezen költségek jellege, a felmerülésük esetleges eltérő gyakorisága és eltérő összege folytán a kár pontos mértékének meghatározása során jelentkező bizonyítási nehézségek - a Ptk. 359.§ (1) bekezdésében és a Legfelsőbb Bíróság Pk.49. számú kollégiumi állásfoglalásában írtaknak megfelelően - indokoltá teszik az alperes általános kártérítés megfizetésére való kötelezését. A II.r felperes ezt az igényét arra az időszakra terjesztette elő, amíg közgyógyellátásban nem részesült (17., és 23. szám alatt csatolt határozatok). Igénye összegét pedig a közgyógyellátásra való jogosultságot megállapító határozatban foglalt havi 6.340,- Ft-ban jelölte meg. A II.r alperes a kár bekövetkeztét, az alperes kártérítési fellelőségének fennálltát a fentebb írtakra is figyelemmel bizonyította, a követelés összegét pedig az alperes maga is elismerte.

A fentebb kifejtettekre figyelemmel az ítéltábla a pénzügyintézetektől felvett kölcsönökkel kapcsolatosan, valamint az étkezési hozzájárulás és gyógyszerköltség címén megítélt kártérítést mind jogalapjában, mind pedig összesszerűségében megalapozottnak minősítette.

A fellebbezés alappal támadta az elsőfokú bíróságnak az alperest a II.r felperes javára nemvagyoni kártérítés megfizetésére kötelező ítéleti rendelkezését.

Az alperes fellebbezésében előadta, hogy a II.r felperes a jogszabályban meghatározott határidőn belül nem támadta meg a nemvagyoni kártérítés körében a 2006. január 18-án kötött megállapodást. Ez a hivatkozása a kereset elutasítására irányuló ellenkérelme jogi indokainak kiegészítése, így nem ütközik a Pp. 235.§ (1) bekezdésében foglalt eljárásjogi korlátokba, annak érdemi elbírálása tehát nem mellőzhető.

A szerződés megtámadására a Ptk. 236.§ (1) bekezdése az arra jogosultnak egyéves határidőt biztosít. (Ez a határidő elévülési jellegű, így a Ptk. 204.§ (3) bekezdése szerint hivatalból figyelembe nem vehető.) A határidő elteltével a Ptk. 325.§ (1) bekezdésére figyelemmel a jogosult a megtámadás iránti jogát bírósági úton nem érvényesítheti. Erre tekintettel az ítéltáblának elsődlegesen ebben a kérdésben kellett állást foglalnia.

A Ptk. 236.§ (2) bekezdés a./ pontja szerint a megtámadási határidő a tévedés, megtévesztés felismerésével kezdődik meg. A II.r felperes tévesen hivatkozott arra, hogy a munkaügyi bíróság ítéletének meghozatalakor 2007. január 8. napján kezdődött a megtámadási határidő. A II.r felperes az alperes szakértője által 20 %-ban megállapított munkaképesség-csökkenést a 2006. január 18-i egyezségkötést megelőző tárgyalások során is - ahogy az alperes fellebbezéséhez csatolt levelezésből kitűnik - vitatta. 2006. május 17-én kelt az OOSZI - 2006.05.09-i vizsgálaton alapuló - szakértői véleménye, mely az össz-szervezeti munkaképesség-csökkenés mértékét 40 %-ban határozta meg. A II.r felperesnek legkésőbb ekkor fel kellett ismernie, hogy a munkaképesség-csökkenés mértéke legalább kétszerese az alperes szakértője által megállapított és az egyezségben is rögzített 20 %-nak. Ekkortól számítandó tehát a megtámadásra nyitva álló egy éves határidő.

A megtámadás a szerződő félhez intézet olyan anyagi jogi jognyilatkozat, mely magában foglalja a megtámadás okának megjelölése mellett a szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló igényt. Ilyen igénnyel a II.r felperes a határidőn belül sem az alperes felé, sem a bíróság előtt nem élt. Először 2007. június 20-án (11. számú jegyzőkönyv) - a határidő elteltét követően - utalt arra, hogy meg kívánja támadni az egyezséget. A kifejtettekre tekintettel igénye érvényesítésével elkészt. Az ítéltábla ezek után az egyezség megtámadásának Ptk. 240. § (4) bekezdése szerinti megengedhetőségét, továbbá a megtámadás érdemi megalapozottságát nem vizsgálta.

A megtámadásra alapított kereset megalapozatlan, a II.r felperes nemvagyoni kártérítés iránti igényét a felek között érvényesnek minősülő szerződés rendezi, így az ítéltábla a II.r felperes további nemvagyoni kártérítés megfizetése iránti keresetét az elsőfokú ítélet Pp. 253.§ (2) bekezdése szerinti megváltoztatásával elutasította.

A fellebbezésben a perköltségviseléssel kapcsolatos ítéleti rendelkezésekkel szemben kifejtett alperesi álláspontot az ítéltábla az alábbiak szerint megalapozottnak ítélte. A pertárgy értéke 22.449.972,- Ft-ban volt meghatározható. Ezzel kapcsolatban utal arra a másodfokú bíróság, hogy a járadékkövetelés pertárgyértékét - függetlenül attól, hogy a felperes már lejárt járadékot is igényel - a Pp. 24.§ (2) bekezdés a./ pontja alapján kell

meghatározni, s ugyanilyen összegben kell a pernyertesség megállapítása során figyelembe venni.

A felperesek kereseti kérelme a fentiek alapján nyilvánvalóan eltúlzottnak minősül, így a Pp. 81.§ (2) bekezdésében foglaltak helyett a 81.§ (1) bekezdésének rendelkezései az alkalmazandóak. Erre és az elsőfokú ítélet érdemi rendelkezéseinek részbeni megváltoztatására figyelemmel az ítélőtábla a perköltségviseléssel kapcsolatos rendelkezéseket a pernyertesség arányának figyelembevételével megváltoztatta.

Az alperes a felperesek keresetével szemben 94 %-ban minősül pernyertesnek, így a 900.000,- Ft feljegyzett kereseti illeték 6 %-ának, 54.000,- Ft-nak a viselésére köteles. A felperesek személyes költségmentességére és a 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13.§ (1) bekezdésében és 14.§-ában foglaltakra figyelemmel az ezt meghaladóan feljegyzett kereseti illetéket az állam viseli.

Ugyancsak az államnak kell viselnie a szakértői bizonyítással felmerült költséget, ez ugyanis túlnyomórészt II.r felperes eredménytelenül érvényesített nemvagyoni kártérítés iránti igénye tekintetében merült fel.

A felperesek ugyancsak a Pp. 81.§ (1) bekezdése alapján kötelesek megfizetni az alperesnek a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3.§ (2) bekezdés a./ és b./ pontja szerint megállapított - 25 % Áfát tartalmazó - ügyvédi munkadíjból álló elsőfokú perköltséget.

Miután jelen perben a perköltségviselésnek a részleges pernyertesség esetére irányadó általános szabályai alkalmazandóak, a felperesek keresete pedig túlnyomórészt elutasítást nyert, a másodfokú bíróság - az elsőfokú ítélet ezirányú rendelkezését mellőzve - a felperesek képviselőjében eljáró pártfogó ügyvéd munkadíját a 7/2002. (III.30.) IM. rendelet 5.§ (1) bekezdés b./ pontjában foglaltak szerint állapította meg, és a (3) bekezdésében foglaltak alapján rendelkezett annak állam általi viseléséről.

Az alperes fellebbezése túlnyomórészt eredményre vezetett, pernyertessége a másodfokú eljárásban 72 %-ban állapítható meg. A Pp. 81.§ (1) bekezdésére figyelemmel az alperes köteles megfizetni az államnak 70.300,- Ft feljegyzett fellebbezési illetéket, míg a fennmaradó illetéket a felperesek személyes költségmentességére figyelemmel az állam viseli. A II.r felperes ugyancsak a Pp. 81.§ (1) bekezdésére figyelemmel köteles megfizetni az alperesnek a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3.§ (2) bekezdés a./ pontja és (5) bekezdése alapján megállapított, 25% Áfát magában foglaló ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget. A felperesek pártfogó ügyvédi munkadíjának megállapításáról, annak viseléséről és kiutalásáról az ítélőtábla a 7/2002. (III.30.) IM. rendelet 5.§ (1) bekezdés b./ pontja, (2) és (3) bekezdése alapján rendelkezett.

Győr, 2010. március 1. napján

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

Dr. Maurer Ádám sk.
előadó bíró

Dr. Szalay Róbert dk.
bíró

A kiadmány hitelül:

kiadó